

Marcin Kulesza*

Zakres podmiotowy pojęcia osoby zarządzającej w nowelizowanej ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Definicja
- III. Próba wykładni
- IV. Wniosek

Streszczenie

Artykuł omawia pojęcie „osoby zarządzającej”, wprowadzone do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nowelizacją z 10 czerwca 2014 r. Przedstawia definicję ustawową oraz krytykę jej objaśnienia przez autorów uzasadnienia projektu nowelizacji. Dokonuje próby wykładni językowej i systemowej definicji oraz składających się na nią pojęć. Ostatecznie formułuje wniosek co do zakresu podmiotowego definicji osoby zarządzającej.

Słowa kluczowe: porozumienia ograniczające konkurencję; osoba zarządzająca; przedsiębiorstwo; odpowiedzialność osób fizycznych; odpowiedzialność osób zarządzających.

I. Wprowadzenie

Nowelizacją z 10 czerwca 2014 r.¹ wprowadzono do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów² nowy podmiot, osobę zarządzającą, podlegającą, na podstawie nowego art. 6a uokik, odpowiedzialności w związku z naruszeniem przez przedsiębiorcę zakazu porozumień ograniczających konkurencję, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–6 ustawy lub w art. 101 ust. 1 lit. a–e TFUE. Na osobę tę Prezes UOKiK może, na podstawie art. 106a uokik, nałożyć z tego tytułu karę pieniężną w wysokości do 2 mln zł. Podmiot ten ma także, między innymi, na podstawie art. 113h uokik, prawo do wystąpienia z wnioskiem *leniency*.

Pojęcie „osoby zarządzającej” zostało zdefiniowane w ustawie. Jako nowe, a jednocześnie nieostre, wymaga ono analizy pod kątem możliwie dokładnego określenia kręgu podmiotów podlegających dotkliwej odpowiedzialności. W niniejszym artykule zostanie przedstawiona zatem definicja legalna omawianego pojęcia wraz z poglądem projektodawcy na jego zakres (oraz tego

* Doktorant Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie; prawnik w kancelarii Wardyński i Wspólnicy w Warszawie; e-mail: mkulesza@swps.edu.pl.

¹ Ustawa z 10.06.2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014, poz. 945; dalej: nowelizacja).

² Ustawa z 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 184; dalej: uokik).

poglądu krytyką). Następnie zostanie podjęta próba wykładni językowej i systemowej omawianej definicji. Wreszcie zostanie przedstawiony wniosek co do zakresu podmiotowego pojęcia „osoby zarządzającej” w znowelizowanej uokik.

II. Definicja

Zgodnie z art. 4 pkt 3a uokik przez osobę zarządzającą rozumie się „kierującego przedsiębiorstwem, w szczególności osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy”. Jest to kolejna definicja nieostra znajdująca się w ustawie. Posługuje się ona niedookreślonymi pojęciami „kierujący przedsiębiorstwem” (w którym występuje „przedsiębiorstwo” – kolejne pojęcie wymagające wykładni) i „osoba pełniująca funkcję kierowniczą”. Zwrotem „w szczególności” pozostawia otwartym katalog wymienionych w przepisie przykładów „osób zarządzających”.

Autor uzasadnienia projektu nowelizacji, powołując się na wzór zaczerpnięty z art. 209 ust. 2 ustawy z 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne³, uważa, że przez to pojęcie „...rozumie się kierującego przedsiębiorstwem, w szczególności osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy, uznając, że takie rozumienie osoby zarządzającej jako już funkcjonujące w polskim systemie prawnym nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych”⁴. Ta ostatnia teza jest nieco ryzykowna, ponieważ wspomniany wzorcowy przepis sam nie definiuje tego pojęcia bliżej (por. niżej).

Wykładnię pojęcia „osoby zarządzającej” w rozumieniu uokik należy rozpocząć od wskazówek wykładni autentycznej podanych przez autora definicji legalnej. Wspomniany przez autora projektu art. 209 ust. 2 ustawy – Prawo telekomunikacyjne, nie definiując użytych w nim pojęć, stanowi, że „Prezes UKE może nałożyć na kierującego przedsiębiorstwem telekomunikacyjnym, w szczególności osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego lub związku takich przedsiębiorców” karę pieniężną, o której mowa w ust. 1. Warto przy tym zauważyć, że początkowo przepis ten mówił jedynie o „kierującym przedsiębiorstwem telekomunikacyjnym”. Dopiero nowelizacją z 2009 r.⁵, w celu doprecyzowania tego pojęcia, dodano, że obejmuje ono „w szczególności osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy telekomunikacyjnego lub związku takich przedsiębiorców”⁶. Zatem i na gruncie ustawy – Prawo telekomunikacyjne trudno uznać omawiane pojęcie za jednoznaczne. Przyjąć jednak należy, że mieści się w nim osoba pełniująca funkcję jednoosobowego organu zarządzającego osoby prawnej, każda osoba wchodząca w skład kolegiального organu zarządzającego⁷ (której można przypisać odpowiedzialność za naruszenie

³ T.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 243, ze zm.

⁴ Druk Sejmu VII kadencji nr 1703, uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego z projektami aktów wykonawczych z 30.08.2013 r., s. 36; posłuzenie się tym wzorcem przez projektodawcę jest zatem jednoznaczne, w co zdaje się wątpić A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2014, s. 110, Nb 132 oraz s. 114, Nb 144. A. Piszcz uważa także (ibidem, s. 114, Nb 144), że definicja ta jest raczej bliższa definicji osoby zarządzającej z art. 2 pkt 20 ustawy z 19.08.2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 873, ze zm.), co jest, moim zdaniem, odniesieniem błędnym; zgodnie definicją z tego ostatniego przepisu, przez osobę zarządzającą rozumie się „członka zarządu, a w przypadku podmiotu nieposiadającego zarządu – osobę odpowiedzialną za zarządzanie tym podmiotem niepodlegającą służbowo innej osobie, przy czym w przypadku hybrydowej instytucji płatniczej lub hybrydowej instytucji pieniądza elektronicznego – odpowiednio właściwego członka zarządu lub osobę odpowiedzialną za zarządzanie działalnością takiej instytucji w zakresie usług płatniczych lub wydawania pieniądza elektronicznego, a w przypadku hybrydowego biura usług płatniczych – odpowiednio właściwego członka zarządu lub osobę odpowiedzialną za zarządzanie działalnością takiego biura w zakresie usług płatniczych”, co ogranicza to pojęcie w zasadzie wyłącznie do członków zarządu (lub ich odpowiedników), pomijając inne osoby w oczywisty sposób objęte definicją z art. 4 pkt 3a uokik.

⁵ Ustawa z 24.04.2009 r. o zmianie ustawy – Prawo telekomunikacyjne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 85, poz. 716).

⁶ S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2013, komentarz do art. 209, Legalis.

⁷ Por. wyr. SA w Warszawie: z 2.12.2008 r., VI ACa 1100/2008 (Lexis.pl nr 2030054) oraz z 29.01.2009 r., VI ACa 1103/2008 (Lexis.pl nr 2030056).

będące podstawą nałożenia kary przez Prezesa UKE), osoba fizyczna będąca przedsiębiorcą telekomunikacyjnym, do którego należy przedsiębiorstwo, każdy wspólnik upoważniony do prowadzenia spółki nieposiadającej osobowości prawnej⁸ itp. Warto przy okazji zauważyć, że i pojęcie kierującego przedsiębiorstwem telekomunikacyjnym z ustawy – Prawo telekomunikacyjne jest obarczone wadami (np. jest wyjątkiem, w którym mowa jest o „przedsiębiorstwie telekomunikacyjnym”, podczas gdy w pozostałych przepisach tej ustawy wymieniony jest „przedsiębiorca telekomunikacyjny”; podobny problem występuje w znowelizowanej uokik – patrz niżej).

Zatem teza projektodawcy, że pojęcie „osoby zarządzającej” w rozumieniu uokik, oparte na podobnym pojęciu z ustawy – Prawo telekomunikacyjne, „nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych”, jest nieuprawniona. Konieczna jest więc językowa i systemowa wykładnia omawianego pojęcia.

III. Próba wykładni

Definicja z art. 4 pkt 3a uokik w ostatecznym kształcie nadanym jej w nowelizacji⁹ za „osobę zarządzającą” uznaje „kierującego przedsiębiorstwem”, podając jednocześnie przykłady tej ostatniej kategorii podmiotów. Przede wszystkim niezbędna jest więc wykładnia pojęcia „kierującego przedsiębiorstwem”, na które składają się: pojęcie „kierującego” oraz – równie wyjątkowe w uokik (w kontekście porozumień ograniczających konkurencję), jak w ustawie – Prawo telekomunikacyjne – pojęcie „przedsiębiorstwa”.

Pojęcie „kierującego” nie nastręcza większych trudności. Według definicji słownikowych rozumie się przez nie osobę, która wytycza kierunek, wyznacza cel działania, wpływa na realizację celu, czymś (np. przedsiębiorstwem, zespołem ludzi, ich pracą) zarządza¹⁰, wykonuje czynności administracyjne¹¹.

Nieco większego kłopotu przysparza wykładnia pojęcia „przedsiębiorstwa” na gruncie uokik. Jak wspomniałem, jest ono wyjątkowe, albowiem poza omawianą definicją występuje w ustawie tylko w kontekście kontroli koncentracji (art. 13 ust. 2 pkt 4, art. 14 pkt 2 lit. b), tajemnicy przedsiębiorstwa (art. 4 pkt 17, art. 60 ust. 4, art. 69 ust. 1, art. 71 ust. 1), a także w definicji przeciętnego wynagrodzenia (art. 4 pkt 16). Trudno nie zakładać zatem, że chodzi tu nie o przedsiębiorcę (do tego odnoszą się szczególne przypadki kierującego przedsiębiorstwem wymienione w dalszej części definicji), a o przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym¹². Przedsiębiorstwem w znaczeniu tu przyjętym nie jest zatem działalność gospodarcza (przedsiębiorstwo w znaczeniu funkcjonalnym¹³) ani podmiotowy (podmiot praw i obowiązków wynikających z faktu prowadzenia działalności gospodarczej, utożsamiany raczej z przedsiębiorcą¹⁴), a przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c. Pojęcie to należy tak interpretować w ramach wykładni systemowej. Rozumiane jest ono w ten sposób także na potrzeby przepisów o kontroli koncentracji. Zatem przedsiębiorstwem

⁸ S. Piątek, *Prawo telekomunikacyjne...*, komentarz do art. 209, Legalis.

⁹ Odnośnie do ewolucji projektu w tej kwestii por. A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 110-111, Nb 133.

¹⁰ M. Bańko (red.), *Inny słownik języka polskiego PWN, A-Ó*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000, s. 615; M. Szymczak, H. Szkiłdź, S. Bik, M. Krajewska, B. Pakosz, E. Sobol, C. Szkiłdź, *Słownik języka polskiego PWN, A-K*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 857, por. też A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 111, Nb 135.

¹¹ M. Szymczak, H. Szkiłdź i in., *Słownik języka polskiego PWN, R-Z*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999, s. 893.

¹² K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wolters Kluwer, Warszawa 2014, s. 139; A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 111, Nb 137.

¹³ A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 111, Nb 136.

¹⁴ Ibidem.

w rozumieniu art. 4 pkt 3a uokik jest zorganizowany zespół składników niematerialnych i materialnych przeznaczony do prowadzenia działalności gospodarczej, będący w stanie samodzielnie generować obrót i autonomicznie funkcjonować na rynku¹⁵.

Jak wynika z powyższego, przez kierującego przedsiębiorstwem należy rozumieć osobę kierującą (zarządzającą) zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę.

Definicja „osoby zarządzającej” z art. 4 pkt 3a uokik w katalogu osób uważanych za kierującego przedsiębiorstwem wymienia przykładowo – podobnie jak wspomniany art. 209 ust. 2 ustawy – Prawo telekomunikacyjne – osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy. Obie te kategorie znajdowały się już w uokik (por. art. 108).

Zgodnie z art. 6a uokik odpowiedzialność za naruszenie zakazów porozumień ograniczających konkurencję określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1–6 uokik ponosi „osoba zarządzająca” (nie ma podstaw by sądzić, że chodzi o inną „osobę zarządzającą” niż określoną w art. 4 ust. 3a). Na tę osobę, z tytułu dopuszczenia przez nią do naruszenia wspomnianego zakazu, Prezes UOKiK może nałożyć karę (art. 106a uokik). Jednakże już za niewykonanie decyzji Prezesa UOKiK lub wyroków sądów albo za niezgłoszenie zamiaru koncentracji Prezes UOKiK może nałożyć odrębną karę na „osobę pełniącą funkcję kierowniczą lub wchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy” (art. 108 ust. 1 uokik), czyli na osoby należące jedynie do dwóch przykładowych kategorii wymienionych w art. 4 pkt 3a. Tymi samymi pojęciami posługuje się ustawa w art. 108 ust. 2 (w przypadku kary za uniemożliwianie lub utrudnianie rozpoczęcia lub przeprowadzenia kontroli lub przeszukania) oraz art. 108 ust. 4 uokik. Brak zatem podstaw dla ograniczenia zakresu pojęcia „osoby zarządzającej” z art. 4 pkt 3a uokik do pełniących ściśle funkcje kierownicze przedsiębiorcy i członków organów zarządzających, na co wydaje się wskazywać zastosowanie w art. 4 pkt 3a odmiennego pojęcia niż w art. 108.

Na gruncie art. 108 przez osobę pełniącą funkcję kierowniczą rozumiano osobę niewchodzącą w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy, mającą wpływ na zarządzanie przedsiębiorcą, podejmującą istotne dla niego decyzje. Uznawano przy tym słusznie, że osobą pełniącą funkcję kierowniczą może być w tym przypadku tylko osoba należąca do kierownictwa najwyższego szczebla. Pojęcie to obejmuje także osoby zarządzające przedsiębiorcami działającymi w formach prawnych, w których przypadku nie istnieje organ zarządzający (tj. np. spółki osobowe – z możliwym wyjątkiem dotyczącym spółki partnerskiej – por. niżej)¹⁶.

Pojęcie „osoby wchodzącej w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy”, również stosowane dotąd w art. 108 uokik, nie nastręcza trudności interpretacyjnych. Osoby takie występują w przypadku osób prawnych posiadających taki organ, także gdy jest on jednoosobowy, np. zarząd

¹⁵ T. Skoczny, W. Podlasin, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 619, Nb 157, oraz cyt. tam S. Sołtysiński, K. Kanton, *Kryteria zgłaszania zamiaru koncentracji do Prezesa UOKiK – uwagi de lege lata i de lege ferenda*, [w:] M. Krasnodębska-Tomkiel (red.), *Zmiany w polityce konkurencji na przestrzeni ostatnich dwóch dekad*, UOKiK, Warszawa 2010, s. 208–209; A. Wierciński, [w:] E. Stawicki, A. Stawicki (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011, s. 427–430; A. Madala, [w:] A. Bolecki, S. Drozd, S. Famirska, M. Kozak, M. Kulesza, A. Madala, T. Wardyński, *Prawo konkurencji*, LexisNexis Polska, Warszawa 2011, s. 430; por. też A. Piszcz, „Osoba zarządzająca” w rządowym projekcie ustawy zmieniającej ustawę o ochronie konkurencji, iKAR 2013, nr 7(2), s. 25.

¹⁶ A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 113–114, Nb 142–143, oraz cyt. tam: C. Banasiński, E. Piontek (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, LexisNexis Polska, Warszawa 2009, s. 986; A. Stawicki, [w:] E. Stawicki, A. Stawicki (red.), *Ustawa o ochronie...*, s. 1190; S. Syp, *O odpowiedzialności osób fizycznych w polskim prawie ochrony konkurencji – de lege lata i de lege ferenda*, iKAR 2012, nr 4(1), s. 10; R. Molski, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji. Komentarz*, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 1659–1660, a także K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...*(2014), s. 140 i 1035.

spółki kapitałowej lub partnerskiej, jeżeli jej umowa przewiduje taki organ, spółdzielni, fundacji itp., dyrektor przedsiębiorstwa państwowego.

Warto przy tym zaznaczyć, że także osoba prawna może być osobą wchodzącą w skład organu zarządzającego lub pełniącą funkcje kierownicze. Jest tak w przypadku, odpowiednio, osoby prawnej pełniącej funkcję członka zarządu spółki kapitałowej prawa obcego (np. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością prawa belgijskiego) lub osoby prawnej będącej komplementariuszem spółki komandytowej (art. 117 k.s.h.)¹⁷.

Powyższe uwagi dotyczące osoby pełniącej funkcję kierowniczą lub wchodzącej w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy zachowują aktualność także w przypadku art. 4 pkt 3a uokik. Definicja osoby zarządzającej z art. 4 pkt 3a jest jednak szersza¹⁸ od zakresu podmiotowego art. 108 uokik, częściowo się z nim pokrywa¹⁹. Pozostawiając otwartym katalog kierujących przedsiębiorstwem, uznanych za osoby zarządzające, nie ogranicza go do tych dwóch typów. Należy zatem rozważyć, jakie jeszcze osoby można uznać za kierujące przedsiębiorstwem, a zatem za osoby zarządzające podlegające odpowiedzialności na podstawie art. 6a uokik. A. Piszcz wskazuje, że art. 6a i art. 106a ma zastosowanie do osób kierujących przedsiębiorstwem, nie należących do żadnego z dwóch wspomnianych typów, np. do menedżerów, tj. osób kierujących nim na podstawie umowy o zarządzanie²⁰. K. Kohutek postuluje ograniczenie kręgu osób zarządzających do kierownictwa wyższego szczebla, wyłączając np. kierowników lub dyrektorów działów. Ten sam autor podnosi jednakże jednocześnie, że definicja ta obejmuje osoby mające realny wpływ na zachowania rynkowe przedsiębiorcy²¹. Zarówno jednak kategoria menedżerów, jak i zakres wyznaczany faktycznym wpływem na zachowania przedsiębiorcy były już dotąd, na tle art. 108 uokik, brane pod uwagę w kontekście osób pełniących funkcje kierownicze²². Zatem, uznając powyższe przykłady za niezupełnie adekwatne, rozważyć trzeba, w jaki sposób definicja z art. 4 pkt 3a jest szersza pod względem podmiotowym od art. 108.

Zgadzam się zarówno z A. Piszcz, ostrzegającą przed wykładnią rozszerzającą art. 4 pkt 3a²³, jak i z konkluzją K. Kohutka, że istotnym kryterium kwalifikacyjnym jest nie formalne zarządzanie przedsiębiorcą, a realny wpływ na zachowanie przedsiębiorcy. Uważam jednak, że po pierwsze, nie można wyłączyć z tego kręgu osoby zarządzającej przedsiębiorstwem (rozumianym przedmiotowo) należącym do przedsiębiorcy (przedsiębiorstw takich przedsiębiorca może mieć więcej niż jedno), np. dyrektorów samodzielnych zakładów czy kierowników lub dyrektorów istotnych dla działalności przedsiębiorstwa (a nie tylko przedsiębiorcy) działów, jak dyrektora działu marketingu lub sprzedaży, podejmującego samodzielnie, wiążące dla przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy decyzje cenowe, mogące skutkować na przykład zawarciem przez przedsiębiorcę porozumienia cenowego. Wynika to z podnoszonego także przez K. Kohutka²⁴ celu przepisu.

17 Por. A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 115, Nb 150; idem, *Sankcje w polskim prawie antymonopolowym*, Temida 2, Białystok 2013, s. 347.

18 K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 141.

19 A. Piszcz, „Osoba zarządzająca”..., s. 25.

20 Ibidem; także K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 141.

21 K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 140.

22 Zob. np. cyt. powyżej R. Molski, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2009), s. 1659–1660; K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Wolters Kluwer, LEX, Warszawa 2008, s. 1037–1038.

23 A. Piszcz, „Osoba zarządzająca”..., s. 26.

24 K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 140.

IV. Wniosek

Wychodząc zatem od celu przepisu, którym jest ustalenie kręgu osób odpowiadających osobiscie za umyślne dopuszczenie do naruszenia przez przedsiębiorcę zakazu porozumień ograniczających konkurencję (przy czym, wbrew zdaniu K. Kohutka, a zgadzając się z A. Piszcz, uważam, że nie chodzi tylko o osoby fizyczne), przyjąć należy, że osobą zarządzającą w rozumieniu art. 4 pkt 3a uokik jest każda osoba wchodząca w skład organu zarządzającego przedsiębiorcy, osoba pełniąca funkcję kierowniczą lub inna osoba kierująca przedsiębiorcą lub jego przedsiębiorstwem, mająca rzeczywisty wpływ na zachowanie rynkowe przedsiębiorcy lub jego przedsiębiorstwa.

W tym miejscu wypada wspomnieć jedynie na marginesie, że odpowiedzialności na podstawie art. 106a w zw. z art. 6a uokik nie mogą podlegać osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które, choć niewątpliwie objęte zakresem definicji osoby zarządzającej²⁵, ponoszą odpowiedzialność za porozumienia ograniczające konkurencję jako przedsiębiorcy, na podstawie art. 106 w zw. z art. 6 uokik.

²⁵ Poprzez pojęcie osoby pełniącej funkcję kierowniczą – por. A. Piszcz, [w:] T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie...* (2014), s. 113–114, Nb 142–143, oraz cyt. tam K. Kohutek, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie...* (2008), s. 1038.